

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia maja 2016 r.

DOLIS/DEC-368/16/43512,43515/16

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23) oraz art. 18 ust. 1 pkt 2, art. 22, art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 z późn. zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Księdza R. A., Proboszcza Parafii [...], o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia [...] stycznia 2016 r. (znak: DOLIS/DEC-28/16/3662/16,3665/16) nakazującą Proboszczowi Parafii [...], przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Pani M. W. [...] polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem Pani M. W. zawartym w jej „Oświadczeniu woli” z dnia [...].08.2014 r., Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych,

- 1) uchyła zaskarżoną decyzję z dnia [...] stycznia 2016 r. (znak: DOLIS/DEC-28/16/3662/16,3665/16),**
- 2) umarza postępowanie w całości.**

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani M. W. [...], zwanej dalej Skarżącą, na brak uaktualnienia jej danych osobowych zawartych w księdze chrztów przez Proboszcza Parafii [...], zwanego dalej Proboszczem.

W treści swojej skargi Skarżąca zwróciła się do Generalnego Inspektora z wnioskiem o cyt.: „(...) wydanie decyzji administracyjnej o nakazaniu dopełnienia obowiązku uaktualnienia moich danych osobowych, którymi dysponuje Ksiądz Proboszcz R. A., Proboszcz Parafii [...]”.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje.

1. Skarżąca, pismem z dnia [...] sierpnia 2014 r. skierowała do Proboszcza oświadczenie, o treści: „ja niżej podpisana M. W., z własnej i nieprzymuszonej woli, w pełni praw obywatelskich i władz umysłowych oraz będąc świadoma konsekwencji czynu, oświadczam co następuje poniżej. Na podstawie art. 60 Kodeksu cywilnego, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (...), z dniem dzisiejszym występuję z Kościoła Katolickiego, tj. wycofuję zgodę na podleganie jego doktrynie (Katechizm Kościoła Katolickiego) i prawu (Kodeks Prawa Kanonicznego). Oświadczam, że w oparciu o jej art. 2 pkt 5 nie zamierzam tej decyzji uzasadniać poza tym, że nie chcę do niego należeć. (...) Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych (...) proszę Księdza, jako administratora moich danych osobowych, o ich uaktualnienie w Księdze Chrzta (...), przez naniesienie adnotacji o treści „Dnia [...]08.2014 formalnym aktem wystąpiła z Kościoła Katolickiego” oraz o przesłanie jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższym sprostowaniem”.
2. W odpowiedzi na powyższe oświadczenie woli Skarżącej Proboszcz Parafii, pismem z dnia [...] sierpnia 2014 r., poinformował Skarżącą, że jej skarga cyt.: „(...) funkcjonuje w niewłaściwej płaszczyźnie - bowiem akt apostazji jest aktem religijnym, opisanym w obszarze prawa kanonicznego Kościoła Katolickiego. Natomiast (...) „Oświadczenie woli” jest skonstruowane wokół przepisów prawa cywilnego” oraz przypomniał, że Skarżąca została pouczona w kancelarii parafialnej w R. [...], w grudniu 2013 r., o właściwej drodze postępowania w kwestii dokonania skutecznego aktu apostazji.
3. W wyjaśnieniach złożonych Generalnemu Inspektorowi, w piśmie z dnia [...] maja 2015 r. Proboszcz potwierdził, że do Parafii wpłynęło oświadczenie woli Skarżącej z dnia [...] sierpnia 2014 r., na które udzielił odpowiedzi w swoim piśmie z dnia [...] sierpnia 2014 r. Potwierdził także, że odmówił Skarżącej zaktualizowania jej danych osobowych. Proboszcz poinformował także, iż nie jest proboszczem miejsca zamieszkania Skarżącej.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w dniu [...] stycznia 2016 r. wydał decyzję administracyjną (znak: DOLIS/DEC-28/16/3662/16,3665/16 [...]) nakazującą Proboszczowi Parafii [...], przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Pani M. W. polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem Pani M. W., zawartym w jej „Oświadczeniu woli” z dnia [...] sierpnia 2014 r.

W ustawowym terminie Proboszcz Parafii złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej ww. decyzją.

W treści ww. wniosku Proboszcz podniósł, iż cyt. „Błędny jest (...) pogląd, iż księga chrztów stanowi dwa zbiory danych, z czego wyciąga się wniosek o ograniczeniu kompetencji organu w odniesieniu do pierwszego zbioru (zawierającego dane osób należących do Kościoła) oraz o braku tego rodzaju ograniczeń w odniesieniu do drugiego zbioru (zawierającego dane osób

nienależących do Kościoła) (...) Organ nie wskazał (...) także podstawy prawnej, (...), które dają Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych uprawnienie do określenia, kto należy do Kościoła Katolickiego”. Ponadto Proboszcz wskazał, iż cyt. „(...) wszystkie aspekty przynależności do Kościoła Rzymskokatolickiego, w tym związane z wstąpieniem i wystąpieniem z niego, zawsze pozostają „sprawą wewnętrzną” danej osoby i Kościoła jako wspólnoty wierzących. (...) Oznacza to, że kwestia przynależności lub jej braku do kościoła Rzymskokatolickiego w żadnym przypadku nie dotyczy uprawnień lub obowiązków danej osoby „o charakterze zewnętrznym”, gwarantowanych przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Przeciwnie: uprawnienia te należą do sfery wolności osobistych człowieka, a uzewnętrznianie swojej religii np. poprzez publiczne uprawianie kultu – zależy wyłącznie od decyzji zainteresowanej osoby, przy bezwzględnym poszanowaniu jej praw do milczenia (...). Jednocześnie, status przynależności (lub jej braku) do Kościoła w świetle prawa kanonicznego oraz prawa polskiego nigdy nie wywiera żadnego wpływu na jakiegokolwiek obowiązki danej osoby w sferze „zewnętrznej”, czyli poza strukturami Kościoła”. W dalszej części wniosku Proboszcz zarzucił Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych nierespektowanie prawa kościelnego w przedmiotowej sprawie oraz zaznaczył, iż „organ ochrony danych osobowych nie jest uprawniony do dokonania oceny skuteczności wystąpienia z Kościoła, a także wydawania nakazów skierowanych do proboszczów, a dotyczących dokonania wpisów w księgach ochrzczonych. Przyjęcie odmiennego stanowiska byłoby sprzeczne nie tylko z przepisami ustawowymi i konkordatowymi, ale i z unormowaniami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w której Kościołowi Katolickiemu zagwarantowano autonomię i niezależność w sprawach należących do jego własnego zakresu oraz wyrażono zasadę demokratycznego państwa prawnego, której fundamentem jest zasada legalizmu”.

Po powtórny raz rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i przeanalizowaniu skargi Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

Skarżąca przedmiotem swojej skargi uczyniła zarzut nieprawidłowości w procesie przetwarzania jej danych osobowych przez Proboszcza Parafii. Skarżąca zarzuciła niewykonanie ciążącego na Proboszczu Parafii – jako administratorze danych osobowych – obowiązku uaktualnienia jej danych osobowych, polegającego na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji, iż wystąpiła ona z Kościoła Katolickiego. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, działając na podstawie i w granicach kompetencji przyznanych mu ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 z późn. zm.), zwanej dalej także ustawą, przeprowadził postępowanie administracyjne, w toku którego ustalił, iż Skarżąca nie poddała się procedurze formalnego wystąpienia z Kościoła Katolickiego, a jedynie złożyła „oświadczenie woli” do Proboszcza Parafii.

Zgodnie z treścią przepisu art. 43 ust. 2 ustawy w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie

przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18 ustawy. W myśl zaś art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Należy zauważyć, że Kościół Rzymskokatolicki jest instytucją o uregulowanej sytuacji prawnej, unormowanej m. in. w Konstytucji RP, w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5). Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.), Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1520/13 „punktem wyjścia do zajęcia przez GİODO stanowiska, co do przynależności Skarżącego do Kościoła Katolickiego, powinno być prawo wewnętrzne Kościoła. Wynika to wprost z art. 5 Konkordatu oraz z zasady autonomii kościołów przewidzianej w art. 25 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 9 Europejskiej Konwencji, a także z normy ustrojowej zawartej w art. 25 ust. 4 Konstytucji RP”. Ponadto w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2015 r. (sygn. akt II: SA/Wa 847/14) podkreślono, iż cyt.: „(...) w sytuacji, gdy zagadnienie wystąpienia z Kościoła Katolickiego jest jedną z przesłanek wykonywania kompetencji przez organ administracji publicznej, to organ ten ustala przynależność do Kościoła wyłącznie w oparciu o dowody przedstawione przez stronę kościelną, w tym przede wszystkim na podstawie aktu chrztu z dokonaną adnotacją o wystąpieniu z Kościoła. Ustalanie tego faktu z powołaniem się na inne dowody jest niedopuszczalne. Nie jest przy tym wystarczające odwołanie się do oświadczenia danej osoby o woli wystąpienia z Kościoła, a sprawy sporne na tym tle są sprawami kościelnymi, które winny być rozstrzygane na zasadach i w trybie określonych przez prawo kościelne”. Dodatkowo ten sam Sąd w wyroku z dnia 24 listopada 2015 r. (sygn. akt: II SA/Wa 324/15) podniósł, że: „Do czasu wyczerpania procedur kościelnych w zakresie apostazji, prawo świeckie zdaniem Sądu doznaje <<swoistego czasowego zawieszenia>>. Prawo kościelne

w zakresie wystąpienia z Kościoła Katolickiego stanowi bowiem *lex specialis* i znajduje w tym przedmiocie pierwszeństwo w zastosowaniu”.

Analiza w/w przepisów prawa, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów administracyjnych, prowadzi do wniosku, że decydującym w niniejszym postępowaniu jest to, czy Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ma uprawnienia do wydawania decyzji nakazujących aktualizację danych w księgach chrztu. Z przytoczonego powyżej art. 43 ust. 2 ustawy wynika brak kompetencji Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych do wydawania decyzji związanych z rozpatrywaniem skarg w zakresie danych osobowych przetwarzanych w zbiorach, o których mowa w pkt 3 ust. 1 tego artykułu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, prowadząc postępowanie administracyjne, dokonał oceny całego zebranego materiału dowodowego. W toku postępowania Proboszcz Parafii wypowiedział się co do statusu Skarżącej w świetle prawa wewnętrznego Kościoła oraz w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że poinformował Skarżącą, że jej skarga cyt.: „(...) funkcjonuje w niewłaściwej płaszczyźnie - bowiem akt apostazji jest aktem religijnym, opisanym w obszarze prawa kanonicznego Kościoła Katolickiego. Natomiast (...) „Oświadczenie woli” jest skonstruowane wokół przepisów prawa cywilnego” oraz przypomniał, że Skarżąca została pouczona w kancelarii parafialnej w R., w grudniu 2013 r., o właściwej drodze postępowania w kwestii dokonania skutecznego aktu apostazji. W wyjaśnieniach złożonych Generalnemu Inspektorowi, w piśmie z dnia [...] maja 2015 r. Proboszcz potwierdził, że do Parafii wpłynęło oświadczenie woli Skarżącej z dnia [...] sierpnia 2014 r., na które udzielił odpowiedzi w swoim piśmie z dnia [...] sierpnia 2014 r. Potwierdził także, że odmówił Skarżącej zaktualizowania jej danych osobowych. Ponadto, z wyjaśnień Skarżącej w treści skargi wynika, że jedynym działaniem jakie podjęła w celu wystąpienia z w/w wspólnoty było złożenie Proboszczowi Parafii pisemnego oświadczenia woli z dnia [...] sierpnia 2014 r.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych po ponownym przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdza, iż w zaistniałej sytuacji nie mogą być zastosowane przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 43 ust. 2 ustawy organowi nie przysługują uprawnienia do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w ramach art. 18 ustawy w stosunku do osób należących do kościołów i związków wyznaniowych. W związku z brakiem możliwości zastosowania art. 18 ustawy w zaistniałym stanie faktycznym należy umorzyć postępowanie. W tym miejscu wskazać należy, że Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie ma podstaw do weryfikacji procedury występowania z Kościoła Katolickiego, ponieważ przepisy powszechnie obowiązujące nie dają mu tego rodzaju kompetencji, na co wskazuje przywołany powyżej art. 2 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do postanowień art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23), zwanej dalej: Kpa, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Przedmiot postępowania wiąże się ze stosowaniem przez organ publiczny przepisów materialnego prawa administracyjnego. W doktrynie wskazuje się, że cyt.: „bezzprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 § 1 kpa, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracyjnym” (B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, C.H.Beck, Warszawa 2006, s. 489).

Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 Kpa, zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, nie ma bowiem w sytuacji zaistnienia tej przesłanki podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

W związku z powyższym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął jak na wstępie, uchylając zaskarżone decyzje oraz umarzając postępowanie prowadzone z wniosku Skarżącej o nakazanie Proboszczowi Parafii aktualizacji jej danych osobowych w księdze chrztów.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych i w zw. z art. 13 § 2, art. 53 § 1 i art. 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. 2012 r., poz. 270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).